

ТРАНСФОРМАЦІЇ КОНЦЕПТУАЛЬНИХ ЗАСАД БЮДЖЕТНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

**Грабчук О. М.
Валуїський І. А.**

Реформування інституційних засад суспільства загострило проблему управління публічними фінансами, зробило її ще більш значущою в умовах недостатності фінансових ресурсів та агресивного економічного середовища. У межах цієї проблеми одним із найбільш актуальних завдань постає завдання трансформації концептуальних засад бюджетної політики, що визначають її магістральну спрямованість та ефективність реалізації. Проаналізовано трансформації концептуальних засад бюджетної політики в Україні у кризових умовах. Теоретичною основою дослідження слугують сучасні доробки фінансової науки в царині публічних фінансів. Використано методи абстрагування й аналізу на основі історичного та системного підходів.

За результатами дослідження визначено зміст концептуальних засад бюджетної політики в межах системогенезу "доктрина → концепція → принципи" в широкому та вузькому сенсах. Досліджено розвиток концептуальних засад бюджетної політики України у 2015 – 2017 рр. та ефективність їхньої реалізації. Зокрема показано, що основна ідея бюджетної політики України в цей період змінювалася тричі: від забезпечення стабільності економіки, ефективності, раціональності, жорсткості та прозорості бюджетної політики до проактивності в управлінні бюджетними коштами із забезпеченням фінансової стабільності та економічного зростання. Підтверджено суттєві розбіжності між декларованими та фактичними стратегічними орієнтирами концептуальних засад бюджетної політики. Як напрям подальших розвідок запропоновано врахування стадії розвитку економіки у процесі трансформації концептуальних засад бюджетної політики.

Ключові слова: політика, бюджетна політика, концепція, системогенез, основні напрями бюджетної політики України.

ТРАНСФОРМАЦИИ КОНЦЕПТУАЛЬНЫХ ОСНОВ БЮДЖЕТНОЙ ПОЛИТИКИ УКРАИНЫ

**Грабчук О. Н.
Валуїський І. А.**

Реформирование институциональных основ общества обострило проблему управления публичными финансами, сделало ее еще более значимой в условиях недостаточности финансовых ресурсов и агрессивной экономической среды. В пределах данной проблемы одним из наиболее актуальных заданий становится задание трансформации концептуальных основ бюджетной политики, которые определяют ее магистральную направленность и эффективность реализации. Проанализированы трансформации концептуальных основ бюджетной политики в Украине в кризисных условиях. Теоретической основой исследования служат современные наработки финансовой науки в сфере публичных финансов. Используются методы абстрагирования и анализа на основе исторического и системного подходов.

По результатам исследования определено содержание концептуальных основ бюджетной политики в пределах системогенеза "доктрина → концепция → принципы" в широком и узком смыслах. Исследовано развитие концептуальных основ бюджетной политики Украины в 2015 – 2017 гг. и эффективность их реализации. В частности показано, что основная идея бюджетной политики Украины в этот период изменялась трижды: от обеспечения стабилизации экономики, эффективности, рациональности, жесткости и прозрачности бюджетной политики до проактивности в управлении бюджетными средствами с обеспечением финансовой стабильности и экономического роста. Подтверждены существенные расхождения между декларированными и фактическими стратегическими ориентирами концептуальных основ бюджетной политики. Как направление

дальнейших разработок предложено учитывать стадию развития экономики при трансформации концептуальных основ бюджетной политики.

Ключевые слова: политика, бюджетная политика, концепция, системогенез, основные направления бюджетной политики Украины.

TRANSFORMATION OF THE CONCEPTUAL FOUNDATIONS OF THE BUDGETARY POLICY OF UKRAINE

O. Hrabchuk
I. Valuiskyi

The reform of the society institutional bases has intensified the problem of public finance management, made it even more significant in the face of insufficient financial resources and aggressive economic environment. Within this problem one of the most urgent tasks is the task of transformation of the conceptual foundations of the budgetary policy which determine its main direction and efficiency of implementation. The transformations of the conceptual foundations of the budgetary policy in Ukraine under crisis have been analyzed. The theoretical basis of the research is the modern developments of financial science in the field of public finance. The methods of abstraction and analysis based on historical and system approaches have been used.

The content of the conceptual bases of the budgetary policy within the framework of the system genesis "doctrine → concept → principles" has been defined based on the research findings. The development of the conceptual bases of Ukraine's budgetary system in the period of 2015 – 2017 and effectiveness of its realization have been analyzed. Particularly, the main idea of Ukraine's budgetary system, as shown by the research, has changed three times: from stabilization of economy, efficiency, rationality, solidity and transparency of the budgetary policy to proactivity in budgetary funds management with maintenance of financial stability and economic growth. The essential difference between the declared and factual strategic vectors of the conceptual bases of the budgetary policy has been proved. Taking into account the stages of economic development in the transformation of the conceptual foundations of the budgetary policy is proposed by the authors as the area for further research.

Keywords: policy, budgetary policy, concept, system genesis, main directions of the budgetary policy in Ukraine.

Сучасний стан економіки України можна охарактеризувати як украй важкий. Глибокі інституційні зміни, зазвичай, спричинюють погіршення тенденцій економічного розвитку, що підтверджено, зокрема, динамікою обсягу ВВП України за останні роки. Так, номінально ВВП країни з I кварталу 2011 року до I кварталу 2017 року зріс із 258,591 млн грн до 583,882 3 млн грн, проте реальна його динаміка (за врахування інфляції) становила -3,7 %. До того ж темпи зростання змінювалися в межах ± 400 %. Деструктивний вплив соціально-економічних трансформацій був посилений військовим утручанням та несприятливим впливом зовнішньоекономічних факторів. Відповідні зміни відбулися у всіх сферах суспільного життя, починаючи від реального сектору економіки, закінчуючи наданням соціальних послуг. Особливо яскраво виявився вплив кризових явищ на стані бюджету України. Рівень перерозподілу ВВП через доходи Зведеного бюджету постійно зростає (із 32 % у I кварталі 2011 року до 37 % у I кварталі 2017 року), оскільки зростає й доходи бюджету (загалом із 2011 до 2017 року із врахуванням інфляції на 14 %). Слід зазначити, що в економіках ЄС, які трансформуються, рівень перерозподілу ВВП через бюджет є більш помір-

ним (від 25,6 до 27 % у середньому за 2006 – 2015 рр.) [1, с. 32]. Видатки Зведеного бюджету за цей же період зросли на 16 %, що суттєво погіршило стан публічних фінансів, і рівень дефіцитності Зведеного бюджету щодо ВВП за 2016 рік становив 3,19 % (за даними Державної служби статистики України). Відтак існує проблема обґрунтування трансформації парадигми управління публічними фінансами, що містить, зокрема, завдання трансформації концептуальних засад бюджетної політики України.

Проблематиці обґрунтування бюджетної політики присвячено значну кількість наукових праць українських та зарубіжних науковців. Зокрема теоретико-методологічні засади формування бюджетної політики ґрунтовно розглянуто у працях Е. Дюркгейма, Л. М. Бабича, В. П. Кудряшова, О. Конта, В. Корчинського, Л. В. Лисяк, В. І. Любімова, І. Лютого, Н. О. Рибалко та ін. Окремі аспекти реалізації бюджетної політики аналізовано С. Вегерою, Д. В. Карамишиним, В. Дудінім, Т. Г. Зато-нацькою, В. Піхоцьким, Ю. Скулиш, Ю. Л. Наконечною та ін. Методичні підходи до розрахункового обґрунтування бюджетної політики розробляли такі науковці, як: О. М. Олексійчук, І. Стефанюк, Т. В. Стеценко тощо.

Концептуальні засади бюджетної політики України в різні роки досліджено І. Я. Чугуновим, М. І. Сивульським, Д. Полозенком, В. Г. Дем'янишиним, А. Х. Іляшенком. Таку широту наявного наукового доробку обумовлено не стільки важливістю аналізованої проблематики, скільки існуванням різноманітних підходів до її вирішення. Слід також зважати й на той факт, що за сталості загальної низхідної тенденції розвитку економіки її конкретні вияви змінюються чи не щорічно. Тому завдання вдосконалення концептуальних засад бюджетної політики залишається актуальним і нині.

Відтак, метою статті є аналіз трансформацій концептуальних засад бюджетної політики в Україні у кризових умовах. Предметом дослідження є теоретичні засади реалізації бюджетної політики України. Теоретичною основою дослідження слугують сучасні доробки фінансової науки в царині публічних фінансів. У статті використано методи абстрагування та аналізу на основі історичного та системного підходів.

Для забезпечення коректності розуміння змісту та спрямованості концептуальних засад бюджетної політики необхідним є уточнення співвідношення понять доктрини, концепції, стратегії, принципів та інших компонентів системогенезу. Відомо, що будь-яка концепція формується на основі певної доктрини (від лат. *doctrina* – "навчання, наука, освіта, освіченість"), що ста-

новить сукупність базових елементів світогляду, на якому будуються керівні політичні принципи. У філософському енциклопедичному словнику доктрина – "учення, система теоретично обґрунтованих поглядів на суттєво важливі соціально-політичні, моральні, релігійні та інші питання" [2, с. 167]. Бюджетну доктрину розуміють дещо вужче – як сукупність окремих складників фінансової науки, її принципів, концепцій і вчень, як узагальнений підхід до сутності, змісту та форм функціонування бюджету країни [3, с. 10]. У певному сенсі доктрину отожднюють із концепцією, однак поняття концепції загалом вважають підпорядкованим поняттю доктрини. Концепція (від лат. *conceptio* – "сприйняття") у тому ж філософському словнику – "система понять про ті чи інші явища, процеси; спосіб розуміння, тлумачення якихось явищ, подій; основна ідея будь-якої теорії" [2, с. 301]. Інакше кажучи, під концепцією розуміють якраз саме цей керівний принцип або, у вужчому сенсі, систему шляхів вирішення завдань, досягнення цілей. Формування концепції призводить до формалізації принципів її реалізації, які визначають, у свою чергу, спосіб реалізації певної політики. Таким чином, із точки зору системогенезу існує ієрархічна підпорядкованість "доктрина → концепція → принципи", що обумовлює конкретність форми іншої системи "політики" щодо спрямованості та способу її реалізації (рис. 1).

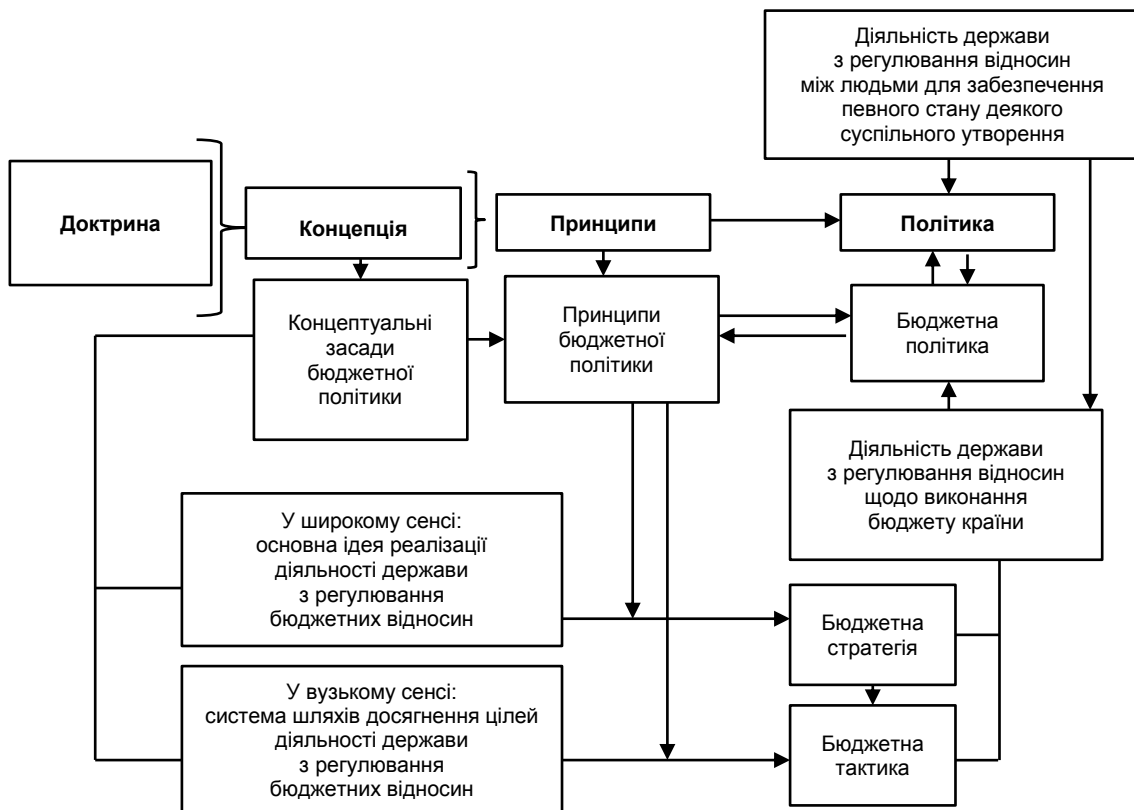

Рис. 1. Співвідношення компонентів концептуальних засад бюджетної політики з точки зору системогенезу (складено автором)

[The correlation of the components of the conceptual foundations of the budgetary policy in terms of system genesis (compiled by the author)]

Окремий системогенез існує для співпорядкованості "політика → фінансова політика → бюджетна політика". Під політикою розуміють діяльність, що має своєю метою регулювання взаємин між людьми для забезпечення певного стану деякої суспільної одиниці (суспільного утворення) [2, с. 494]. Політику розподілено на різновиди виходячи з того, які сфери суспільних відносин вона регулює. Випускаючи одну ланку системогенезу "політика → фінансова політика → бюджетна політика", слід зазначити, що бюджетна політика становить діяльність держави з регулювання відносин щодо виконання бюджету країни. Відразу необхідно підкреслити, що таке розуміння політики не є утилітарним, існує значна кількість формулювань поняття "бюджетна політика", що виходять із генези поняття, його семантичних складників тощо.

Бюджетна політика є частиною політики загалом і полягає у здійсненні діяльності держави щодо виконання бюджету країни. Водночас, бюджетна політика формується на основі певних концептуальних засад із врахуванням принципів, які вони породжують, тобто бюджетна політика є елементом системогенезу двох систем: "доктрина → концепція → принципи" та "політика". Усе вказане обумовлює певні розбіжності в інтерпретації наповнення концептуальних засад бюджетної політики України та конкретизації змісту їхніх окремих складників.

Особливості системогенезу "доктрина → концепція → принципи" в застосуванні до бюджетної політики визначають можливість інтерпретації сутності концептуальних засад останньої в широкому та вузькому сенсах:

- у широкому сенсі – це основна ідея реалізації діяльності держави щодо регулювання бюджетних відносин, що виявляє себе в конкретній формі бюджетної стратегії;
- у вузькому сенсі – це система шляхів досягнення цілей діяльності держави щодо регулювання бюджетних відносин, що виявляє себе у формі бюджетної тактики.

У найбільш концентрованому вигляді концептуальні засади бюджетної політики України наведено в тексті постанов Верховної Ради України щодо основних напрямів бюджетної політики України за відповідні роки [4 – 7]. Для ретроспективного аналізу формування концептуальних засад бюджетної політики України було обрано відповідні законодавчі акти за 2014 – 2017 рр., оскільки саме у 2013 – 2014 рр. змінилася національна доктрина. Виходячи з того, що національна доктрина є сталою протягом 2014 – 2017 рр., то очевидно, що основна ідея бюджетної політики, її генеральна спрямованість мають залишатися незмінними, або піддаватися незначній трансформації в разі суттєвих змін стану національної економіки. Такі зміни виникають, зазвичай, під час переходу від однієї стадії економічного циклу до іншого. Однак аналіз тексту бюджетних резолюцій свідчить про певну неусталеність самої спрямованості бюджетної політики (рис. 2).

Рис. 2. Розвиток основної ідеї бюджетної політики України у 2015 – 2020 рр.

(складено автором за [4 – 7])

[The development of the main idea of the budgetary policy in Ukraine in the period of 2015 – 2020

(compiled by the author based on [4 – 7])

Якщо у 2015 році концептуальні засади бюджетної політики України полягали не тільки в посиленні дієвості бюджетного механізму, забезпеченні прозорості його функціонування, а й у стабілізації економіки, то до 2016 року вектор бюджетної політики змінився. Її основним акцентом стало фінансування інституційних засад розвитку українського суспільства й забезпечення національної безпеки та оборони. Відповідно, різке зростання дефіциту бюджету та державного боргу обумовили необхідність у поверненні у 2017 році до основної ідеї бюджетної політики 2015 року. Бюджетна резолюція 2018 – 2020 рр. вочевидь визначає як концептуальні засади бюджетної політики забезпечення економічного зростання, що викликає паралелі із бюджетною резолюцією 2016 року.

Така неусталеність бюджетної політики виявилася не тільки у 2015 – 2017 рр. Як зазначає Л. В. Лисяк [8, с. 359], у 2001 – 2007 рр. спостерігали значну структурну нестабільність у видатках бюджету, що свідчить про змінність пріоритетів бюджетної політики того періоду. Непогодженість та непослідовність концептуальних засад бюджетної політики утруднює здійснення структурних перетворень, робить неефективним функціонування бюджетного механізму [9].

Специфіку реалізації будь-якої з форм політик визначено також співвідношенням її експліцитної та імпліцитної форм. Існування розбіжностей між експліцитної та імпліцитною формами концептуальних засад бюджетної політики України підтверджено ретроспекцією основних макропоказників, зафіксованих у бюджетних резолюціях 2015 – 2016 років [6; 7] та їхніми фактичними значеннями. Зокрема, в Основних напрямках бюджетної політики України на 2015 рік [6] зафіксовано досягнення номінального ВВП за 2015 рік в обсязі 2 584,9 млрд грн, фактично досягнуто номінального ВВП у розмірі 1 988,54 млрд грн (на 23 % меншого), рівень інфляції за індексом споживчих цін досяг 118, замість 108 %, рівень безробіття серед населення віком 15 – 70 років – 9,1, замість 8,7 %. Фактичні макроекономічні показники 2016 року також суттєво відрізняються від значень, зафіксованих в Основних напрямках бюджетної політики України на 2016 рік [7]: виробництво ВВП є меншим від очікуваного на 18 %; індекс споживчих цін становить 104 проти 109 % очікуваних, рівень безробіття – 9,3 проти 9,9 % очікуваних. Зазначене засвідчує, що концептуальні засади бюджетної політики України, наведені у відповідних бюджетних резолюціях, не є достатньо відповідними наявним економічним реаліям.

Підтвердженням зазначеного є також висновки у праці П. Яворського [10], у якій вказано, що бюджетна резолюція України, у якій визначено пріоритети бюджетної політики України на наступний чи декілька наступних періодів, містить такі суттєві недоліки: відсутність функціональності з точки зору структури та процесу ухвалення; відсутність огляду економічного стану країни. До того ж економічні показники зазначено без розкриття механізмів досягнення визначених їхніх рівнів;

відсутній аналіз стану державних фінансів; неструктурованість пріоритетних цілей бюджетної політики та критеріїв їхнього досягнення.

Удосконалення концептуальних засад бюджетної політики потребує їхньої адаптації до умов економічного середовища, стану економіки, рівня безпеки тощо. Значний перелік факторів, що обумовлюють пріоритетні напрями бюджетної політики, призведе до лабільності бюджетної тактики, але її основна ідея, концептуальні засади в широкому сенсі мають залишатися незмінними. До того ж вихідні принципи бюджетної політики, визначені ще М. Сперанським, можуть бути використані й у наш час [8, с. 361]. Їхні перетворення мають ґрунтуватися на врахуванні закономірностей розвитку економіки та впливати на тенденції такого розвитку. Як зазначено у праці [11, с. 42], одним із найбільш актуальних сучасних напрямів фінансової науки є визначення взаємозв'язку між станом бюджету країни та перспективами розвитку економіки. Особливо значущість бюджетної політики зростає у кризовий період. З одного боку, дефіцит фінансових ресурсів визначає необхідність у зменшенні видатків бюджету, а, отже, зміну концептуальних засад бюджетної політики в напрямі до посилення жорсткості, економії коштів, раціональності використання. З іншого – трансформаційні процеси, що відбуваються в економіці в період кризи, потребують спрямування коштів на модернізацію економіки й активної участі держави в такій модернізації. Завдання забезпечення подальшого довгострокового зростання є таким, що обумовлює зміст трансформації концептуальних засад бюджетної політики України у кризовий період.

Таким чином, концептуальні засади бюджетної політики України в період після зміни бюджетної доктрини не є усталеними та формуються, відповідно до поточних завдань реалізації політики. Експліцитно та імпліцитно концептуальні засади бюджетної політики України у 2015 – 2017 рр. суттєво відрізняються одна від одної, що підтверджено ретроспективним аналізом макроекономічних показників. Недостатня обґрунтованість концептуальних засад бюджетної політики України зменшує її дієвість. Забезпечення соціальних потреб населення та стабілізація стану економіки країни не може бути єдиною основою для побудови нових концептуальних засад бюджетної політики. Їхній розвиток у напрямі до стимулювання довгострокового зростання економіки є предметом подальших розвідок. Зокрема потребує обґрунтування трансформація концептуальних засад бюджетної політики як із врахуванням досвіду інших країн щодо управління публічними фінансами в період кризи, так із врахуванням взаємозалежностей між параметрами бюджетних процесів в Україні та їхніми макроекономічними наслідками.

// Економіка розвитку. – 2017. – № 2 (82). – С. 30–39. 2. Філософський енциклопедичний словник / за ред. В. І. Шинкарука. – Київ : Абрис, 2002. – 742 с. 3. Дем'янишин В. Г. Формування і реалізація бюджетної доктрини України : автореф. дис. ... д-ра екон. наук : спец. 08.00.08 "Гроші, фінанси і кредит" / В. Г. Дем'янишин ; Тернопіл. нац. ун-т. – Тернопіль, 2010. – 35 с. 4. Основні напрями бюджетної політики України на 2018 – 2020 роки [Електронний ресурс] : Постанова Верховної Ради України від 15. 06. 2017 року № 6591. – Режим доступу : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=62047. 5. Основні напрями бюджетної політики України на 2017 рік [Електронний ресурс] : Постанова Верховної Ради України від 13. 07. 2016 року № 4971. – Режим доступу : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=59706. 6. Основні напрями бюджетної політики України на 2016 рік [Електронний ресурс] : Постанова Верховної Ради України від 09. 04. 2015 року № 2623. – Режим доступу : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=54761. 7. Основні напрями бюджетної політики України на 2015 рік [Електронний ресурс] : Постанова Верховної Ради України від 22. 04. 2014 року № 4749. – Режим доступу : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_2?id=&pf3516=4749&skl=8. 8. Лисяк Л. В. Концептуальні засади бюджетної політики у сфері державних видатків / Л. В. Лисяк // Формування ринкової економіки в Україні. – 2009. – Вип. 19. – С. 358–364. 9. Корень Н. В. Концептуальні засади модернізації бюджетної політики в умовах трансформаційних зрушень [Електронний ресурс] / Н. В. Корень // Ефективна економіка. – 2015. – № 11. – Режим доступу : <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=4557>. 10. Яворський П. Якою повинна бути бюджетна резолюція? Міжнародний досвід та рекомендації для України [Електронний ресурс] / П. Яворський. – Режим доступу : <http://www.kse.org.ua/download.php?downloadid=381>. 11. Боголиб Т. М. Бюджетная система Украины: новая реальность и глобальные вызовы / Т. М. Боголиб // Экономический часопис-XXI. – 2016. – № 156 (1–2). – С. 41–43.

References: 1. Pasichnyi M. D. *Biudzhethno-podatкова polityka u krainakh YeS iz transformatsiinoiu ekonomikoiu* [Fiscal policy in EU emerging market economies] M. D. Pasichnyi // *Ekonomika rozvytku*. – 2017. – No. 2 (82). – P. 30–39. 2. *Filosofskyi entsyklopedychnyi slovnyk / za red. V. I. Shynkaruka*. – Kyiv : Abrys, 2002. – 742 p. 3. Demianyshyn V. H. *Formuvannia i realizatsiia biudzhethnoi doktryny Ukrainy : avtoref. Dys. ... d-ra ekon. nauk : spets. 08.00.08 "Groshi, finansy i kredyt"* / V. H. Demianyshyn ; Ternopil. nats. un-t. – Ternopil, 2010. – 35 p. 4. *Osnovni napriamy biudzhethnoi polityky Ukrainy na 2018 – 2020 roky* [Electronic resource] : *Postanova Verkhovnoi Rady Ukrainy vid 15. 06. 2017 roku No. 6591*. – Access mode : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=62047. 5. *Osnovni napriamy biudzhethnoi polityky Ukrainy na 2017 rik* [Electronic resource] : *Postanova Verkhovnoi Rady Ukrainy vid 13. 07. 2016 roku No. 4971*. – Access mode : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=59706. 6. *Osnovni napriamy biudzhethnoi polityky Ukrainy na 2016 rik* [Electronic resource] : *Postanova Verkhovnoi Rady Ukrainy vid 09.04.2015 roku No. 2623*. – Access mode : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=54761. 7. *Osnovni napriamy biudzhethnoi polityky Ukrainy na 2015 rik* [Electronic resource] : *Postanova Verkhovnoi Rady Ukrainy vid 22. 04. 2014 roku No. 4749*. – Access mode : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_2?id=&pf3516=4749&skl=8. 8. Lysiak L. V. *Kontseptualni zasady biudzhethnoi polityky u sferi derzhavnykh vydatkiv* [Conceptual principles of fiscal policy in the field of the government spending] / L. V. Lysiak // *Formuvannia rynkovoї ekonomiky v Ukraini*. – 2009. – Issue 19. – P. 358–364. 9. Koren N. V. *Kontseptualni zasady modernizatsii biudzhethnoi polityky v umovakh transformatsiinykh zrushen* [Conceptual principles of modernization of fiscal policy under the conditions of transformation changes] [Electronic resource] / N. V. Koren. – Access mode : <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=4557>. 10. Yavorskyi P. *Yakoiu povynna buty biudzhethna rezoliutsiia? Mizhnarodnyi dosvid ta rekomendatsii dlia Ukrainy* [What must budgetary resolution be? International experience and recommendations for Ukraine] [Electronic resource] / P. Yavorskyi. – Access mode : <http://www.kse.org.ua/download.php?downloadid=381>. 11. Bogolib T. M. *Byudzhethnaya sistema Ukrainy: novaya realnost i globalnye vyzovy* [Budgetary system of Ukraine: a new reality and global challenges] / T. M. Bogolib // *Economic Annals-XXI*. – 2016. – No. 156 (1–2). – P. 41–43.

Інформація про авторів

Грабчук Оксана Миколаївна – д-р екон. наук, доцент, завідувач кафедри фінансів Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара (просп. Д. Яворницького, 35, корп. 5, м. Дніпро, Україна, 49044, e-mail: OGrabchuk@i.ua).

Валуйський Іван Анатолійович – аспірант кафедри фінансів Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара (просп. Д. Яворницького, 35, корп. 5, м. Дніпро, Україна, 49044, e-mail: vanya-val@yandex.ru).

Інформація об авторах

Грабчук Оксана Николаевна – д-р екон. наук, доцент, заведующая кафедрой финансов Днепропетровского национального университета имени Олеся Гончара (просп. Д. Яворницкого, 35, корп. 5, г. Днепр, Украина, 49044, e-mail: OGrabchuk@i.ua).

Валуйский Иван Анатольевич – аспирант кафедры финансов Днепропетровского национального университета имени Олеся Гончара (просп. Д. Яворницкого, 35, корп. 5, г. Днепр, Украина, 49044, e-mail: vanya-val@yandex.ru).

Information about the authors

O. Hrabchuk – Doctor of Sciences in Economics, Associate Professor, Head of Finance Department of Oles Honchar Dnipro National University (35 D. Yavornytskyi Ave., building 5, Dnipro, Ukraine, 49044, e-mail: OGrabchuk@i.ua).

I. Valuiskyi – postgraduate student of Finance Department of Oles Honchar Dnipro National University (35 D. Yavornytskyi Ave., building 5, Dnipro, Ukraine, 49044, e-mail: vanya-val@yandex.ru).